

NINA
MACLAUGHLIN

PREBUĎ SA,
SIRÉNA

PRESPIEVANÝ OVÍDIUS

PREKLAD
MARÍNA GÁLISOVÁ

Nina MacLaughlin

Prebud' sa, Siréna

Nina MacLaughlin

WAKE, SIREN: OVID RESUNG

COPYRIGHT © 2019 by Nina MacLaughlin

Published by arrangement with Farrar, Straus and Giroux, LLC, New York

TRANSLATION © Marína Gálisová 2021

COPYEDITING Martina Kubealaková

COVER & ILLUSTRATION © Barbora Šajgalíková

SLOVAK EDITION © Inaque 2021

ISBN 978-80-8207-125-5

ISBN E-BOOK 978-80-8207-126-2

Nina MacLaughlin
Prebud' sa, Siréna
Prespievaný Ovídius

INAQUE

illīs quī mūtātī

*Zrodiť sa značí zmeniť sa na niečo iné než predtým,
kým zasa zhynúť tou istou vecou už nebyť.*

Ovídius

Obráť sa zoči-voči čudesnosti.

David Bowie

OBSAH

- 9 – Dafne
- 15 – Arachne
- 25 – Kallisto
- 33 – Agaue
- 41 – Teiresias
- 53 – Syrinx
- 57 – Echo
- 61 – Myrrha
- 77 – Io
- 87 – Scylla
- 99 – Sibyla
- 105 – Semele
- 107 – Medúza
- 111 – Kainis
- 113 – Aretusa
- 119 – Heliady
- 123 – Alkména
- 131 – Prokne a Filomela
- 149 – Baukis
- 159 – Deva zo slonoviny
- 163 – Dryope
- 167 – Canens
- 171 – Alkyone
- 175 – Tetis
- 183 – Salmakis a Hermafroditos
- 191 – Egeria
- 195 – Nyktiméne
- 197 – Leukotea
- 203 – Atalanta
- 209 – Ifis
- 219 – Hekuba
- 225 – Pomona
- 233 – Sirény
- 237 – Eurydika

- 255 – Po Ovídiuvi
- 259 – Autorkina poznámka
- 261 – Poďakovanie
- 263 – Poznámka prekladateľky

Otvor skrinku. Posuň škoricu. Posuň muškátový oriešok. Posuň koriander, struky kardamómu, rascu, klinčky. Posuň malú tmavú fľaštičku s vanilkovým extraktom, oregano a garam masalu, ktorú si použila iba dvakrát. Tam, tam je nádobka s celými listami na dĺžku tvojho prostredníka. To som ja. Tie sú moje. Bola som prvým zo všetkých vavrínových stromov a moje bobkové listy stále ochucujú tvoje omáčky a dusené jedlá. Po vysušení rozvoniavam čajom, soľou, natenko nakrájaným mäsom a babkinou špajzou, s náznakom citróna; tak nejako občas zaváňa múzeum, všetky tie dokonalé veci, dodnes zachované. Ale nebola som vždy taká, akú ma teraz poznáš. Keď som bola mladá a v inej podobe, inej ako táto, mlčala som o tom, čomu som rozumela, ale rozumela som mnohému.

Napríklad som vedela, kedy ma chcú. Niektorí ľudia to rozoznajú. Iní sú voči tomu slepí. Ja nie. Tá horúčava za očami. Videla som ju. Horúčava a hlad. Vždy to k tomu patrielo. Oči, ktoré sa na mne popásali, aj keď som nerozprávala. To iskrenie vo vzduchu, tá vystupňovaná energia túžby, ako keby častice okolo nás zrýchlili. Cítila som arómu trenia. Cítila som ho za rebrami. Nakláňali sa, aby sa nám premiešali vône, alebo sa zaklonili, predvádzali plecيا. Bolo to úplne zjavné. A najmä najspoľahlivejšia stopa: slabosť. To, akí sme, keď zostaneme vydaní na milosť a nemilosť svojmu chceniu. Je ťažké necítiť v takej chvíli trochu nehy, lenže zároveň to bol okamih, keď sa všetko mohlo zvrhnúť. Niektorí z nich tú slabosť pocítili a nevedeli, čo vlastne cítia, ale nechceli ju cítiť, obávali sa jej – aká desivá vie byť túžba, aké strašidelné chce-

nie, náhle sme citliví a zraniteľní ako práve vyliahnuté vtáča popretkávané žilkami. Chcieť niečo znamená vystaviť sa riziku, že to nezískate. A oni nevedeli, či cítia strach, a chceli sa cítiť odvážni a silní. Preháňali to so smelosťou, práve aby toto zamaskovali, pokúšali sa dokázať – najmä sami pred sebou -, akí sú drsní, smelí, akí *dominantní*. Hej, cica! Máš dnes večer niečo? Je tvoj otec nesmrteľný? Je tvoja mama z Olympu? Dal by som si povedať. Teba by som pretiahol.

Zakaždým som to o nich vedela.

Ani náhodou. Ja som chcela lesy. Chcela som na pleciah cítiť váhu ulovenej zveri. Nečesala som si vlasy. Nosila som v nich len prostú bielu stužku, aby mi nepadali do očí. Rozumieš?

„Dlížiš mi zaťa,“ hovorieval Peneus, môj otec, riečny boh. Myslel si, že som mu zaviazaná, možno takto nejako niektorí rodičia uvažujú o svojich deťoch: ako o dlžníkoch za to, že im dali život. „Dlížiš mi vnukov,“ vyhlasoval.

Nič ti nedlžím, pomyslela som si. Myslíš si, že to je životný úspech, jediné poslanie ženy? Mýliš sa. Manželstvo je nevoľníctvo. Zločin. Vari nevidíš, aká som slobodná? Lenže namiesto toho som mu iba pokojne a láskavo odvetila: Ocko, počúvaj, je mi to ľúto, prosím, pochop, kto som, že mojím domovom je les, som oddaná Diane, potrebujem vzduch, lov a vrchy. Nemôžem sa stať niečou nevestou, prikovanou k sporáku, výrobňou detí. Viem, že ťa tým sklammem, ale dúfam, že ti tvoja láska ku mne dovolí aspoň ma vypočuť. Zaliali ho slzy. Obom nám to bolo trápne. Obzrel si ma od hlavy po päty a povedal: „S tým, ako vyzeráš, je to, čo chceš, nemožné.“ Ignorovala som to. Vyhla som sa jednej guľke, trafila ma iná.

Keď sú muži slabí a vystrašení, pokúšajú sa dokázať opak, a preto prišiel Apolón a urazil Erosa a Eros sa mu rozhodol pomstiť. Apolón práve zabil veľkého pytóna, trafil ho šípom a celý nafúknutý od hrdosti naďabil na Erosa. A aby si ešte dodal sebavedomia, potreboval oň niekoho iného obrať, čo

je pravý znak najslabšieho druhu muža. Začal sa pred Erosom chvastať svojou korisťou, používal slová ako „nekonečné tyče“ a „hrubý had“, takže netreba veľa predstavivosti, aby bolo jasné, na čo narážal. Povedal Erosovi, že jeho luk je preňho príliš veľký. „Človeče, nevieš s ním narábať,“ vyhlásil. „Musel by si mať plecيا ako ja, aby si ho zvládol,“ a poplieskal sa po svaloch. „Cvičíš vôbec? Nepokúšaj sa so mnou súťažiť, chlapče,“ zvýšil hlas, plný podozrenia (strachu!) voči tomuto menšiemu bohu. Musel mu dať najavo, že je väčší, silnejší, lepší.

„Tvoje šípy zabíjajú, moje ochromujú,“ konštatoval Eros. „Myslíš si, že si chlapák. Ale mne sa nevyrovnáš.“

Takže klasická súťaž: Kto ďalej dociká? Kto ho má väčšieho? No, vytiahni ho! Pochváľ sa!

Obaja maličkí.

Eros, urazený Apolónovými rečami, vyrobil dva šípy. Jeden s oloveným hrotom, ktorý u zasiahnutého spôsobí odpor k láske, a druhý so zlatým hrotom, ktorý zasiahnutému naočkuje šialenú zaľúbenosť. Apolóna trafil zlatým. Hádajte, koho trafil oloveným. Dovtedy som o mužov nemala záujem; potom ešte menej. Šíp ma zasiahol do stehna, pocítila som tupé zabrnienie a vzápätí páľčivú bolesť, keď mi zaoblený hrot roztrhol kožu a dotkol sa mi krvi.

Nemohol sa ovládnuť, hovorili mi neskôr ľudia. A otcove slová, že krása bude u mňa prekážkou slobody, som síce ignorovala, no odrazu zneli pravdivo.

Apolón mi ako prvé povedal: „Vieš, aká by si bola krásna, keby si sa učesala?“ Urážka maskovaná za lichôtku. Nieкто by možno počul iba *aká krásna* a ignoroval by *keby si urobila to, čo sa u mňa spája s krásou*. Niekomu by to polichotilo, ocenil by, že sa mu venuje pozornosť. Ja nie. Ja som v tom počula presne to, čo v tom bolo, a jeho oči mi ako ruky prechádzali po celom tele. Po šiji, po zápästiach, po holých ramenách, videla som na ňom, ako si predstavuje to, čo pod oblečením nevidí. Telo mi stuhlo, všetky poplašné signály sa naraz rozoznili a svaly mi zaplavila šľava, ktorá zakaždým hovorí: Uteč!

Dala som sa na útek. On za mnou.

„Si ako jahniatko, čo uteká pred vlkom,“ povedal a v hlase som mu počula úsmev. „Si ako laň utekajúca pred levom. Si ako holubica, túžiacca uniknúť pred orlom. Ale to si ma zle pochopila! O to tu vôbec nejde! Len spomal! Zlatko, ja ti neublížim. Prisahám, že ti neskrivím ani vlas na hlave.“

Neprestala som utekať.

„Doráňas si nohy,“ zakričal za mnou. „Všade je trnie! Zišla si z chodníka. Nechcem, aby si spadla. Zastaň! Ublížiš si!“

Ja som však miesta mimo chodníkov poznala a bolo mi jedno, že mi trnie driape lýtka.

Stále som utekala.

„Nie som predsa nejaký zanedbaný pastier kôz!“ volal. „Nie som nejaký špinavý bradatý roľník, ktorý býva na hore a kúpe sa len dvakrát do roka. Ty nevieš, kto som?“

A vtedy som už vedela, že si to vyžeriem.

Z hlasu mu zmizol úsmev – bol frustrovaný a zúrnil, že nezastavujem. Uberalo mu to zo sebedomia, a keď mužom dochádza sebedomie, stávajú sa nebezpečnými. Počula som ho bližšie za sebou.

„Utekáš, lebo nevieš, kto som. Naozaj to nevieš? Máš rada hudbu? Hudba je na svete len vďaka mne. Akú hudbu počúvaš?“ Pokúšal sa mi zaliečať, ale v hlase mu už znelo niečo dychtivé a kruté. „Hej, zlatko, vynašiel som medicínu, ale nepoznám nijakú bylinku na chorobu, ktorá ma pochytila kvôli tebe.“

Stále som utekala.

„MOJA KOPIJA MÁ ISTÝ LET!“ zahulákal a už som počula pod jeho nohami praskajúce konáre tesne za mnou. „PRESTAŇ UTEKAŤ!“

Stále som utekala.

Bola som rýchla, ale bohovia sú neúnavní a Apolóna navyše poháňalo Erosovo kúzlo. Cítila som ho priamo za chrbtom. Cítila som ho pri pleciach. Zasmial sa a ten krátky smiech mu vyšiel hlboko z brucha, lebo vedel, že ma dohonil. Cítila som cez vlasy na šiji jeho dych. Jeho prsty sa mi obtreli o rameno,

o boky. Odkiaľsi zvnútra, z doposiaľ nepoznaného miesta, z akejsi studne, kde sa hromadí strach, moje telo načerpalo vyššiu rýchlosť. Ešte chvíľu som mala náskok. Ale on sa blížil.

Oheň v pľúcach. Oheň vo svaloch nad kolenami. Túžila som už iba zmiznúť. Vypariť sa do vzduchu, rozpustiť sa na hmlu a usadiť sa na machu a listoch. Chcela som sa stratiť. Premeniť sa na paru. Zvrtnúť sa a strčiť doňho tak prudko, že by odletel na druhý koniec sveta.

„Mám ťa,“ povedal.

To sme už boli takmer pri potoku môjho otca. Vykríkla som na neho. „Premeň ma! Zbav ma tejto podoby! Prosím! Rýchlo!“ Urobil pre mňa, čo mohol – tí, ktorí nás milujú, nás nikdy nedokážu úplne ochrániť, ale neprestanú sa o to pokúšať. Len čo som tie slová vypovedala, znehybnela som. Všetky svaly mi zmeraveli a všetok cit zo mňa vytiekol ako miazga a vsiakol do zeme. Ramená mi vyleteli nad hlavu a rástli a rástli. Z prstov mi vyšľahli konáriky, paže sa zmenili na hrubé konáre, čnejúce k oblohe. Všetky vnemy unikli cez chodidlá, tie sa odrazu zarývali do zeme, hlbšie, čoraz hlbšie prenikali do teplej mokrej pôdy. Nohy, ešte pred chvíľou horiace od námahy, zrástli. Boky sa mi zúžili. Celú pokožku mi pokryla vrstva suchej kôry. Hrudník sa mi dvíhal a klesal po tej naháňačke a tiež od obrovskej úľavy. Lenže pľúca rýchlo narazili na nový pancier. Zvieralo mi ich zo všetkých strán.

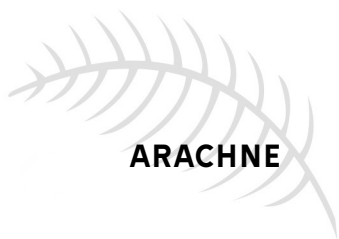
Ticho som sa zasmiala. Vyhrala som. Strč vtáka sem a zadri si doňho triesky.

Apolóna to však nezastavilo. Obtieral sa o mňa, jeho ruky mi skúmavo prechádzali raz hore, raz dole, prsty vnikli do každej škáry, dlane do každej rázsochy. Oblizoval ma tam, kde by som mala pazuchu, cítila som na sebe jeho tvrdého vtáka. Objímal ma, stískal ma, ťahal ma k sebe. Ja som vzdorovala, ako som mohla. Stratila som sa v novej podobe. Nie som tu, opakovala som si. Som preč. Nemôže mi ublížiť. Stále ma šúchal, stláčal a obtieral sa o mňa. Nie som tu. Prišiel si neskoro.

Ako tak ku mne prirážal a prechádzal mi rukami po celej

dĺžke kmeňa, zašepkal: „Nestaneš sa mojou manželkou, ale na toto nikdy nezabudneš. Vieš, čo to znamená? Znamená to, že budeš navždy mojím stromom.“ Stlačil mi jednu hrču a ohol mi konár, takmer mi ho zlomil. Keď ho pustil, zastonal a konár švihol ostatné. Dych mal horúci a voňal mu po púpavách a dážd'ovkách, toľko ma oblizoval. „Tvoje listy budem nosiť vo vlasoch,“ šepkal s perami pri mojej kôre. „Budem ťa mať stále na sebe. A tebe tie listy nikdy, nikdy neopadajú. Rozumieš? Budeš ich nosiť celý rok ako tie svoje nečesané vlasy. Rozumieš?“

Zatriasla som listím. Triasla som listím a všetko šuchotalo. Celá moja koruna. Tie listy budú zdobiť hlavy víťazov. Lebo ja som zvíťazila. Vyhrala som. Triasla som korunou. Ako keby som mu prikyvovala. Ako keby som mu hovorila áno.

ARACHNE

Keď sme vyrastali, bratranec Phip predával šteniatka v uličke vedľa lahôdok. Keď išli okolo ľudí, vyklonil sa a potichu povedal: „Pšíčky, chcete pšíčky, chcete pšíčky,“ takže to znelo menej ako vynukovanie predavača a viac ako myšlienka zrodená vo vašej vlastnej hlave. Šikovní predaja. Nikdy ste nevedeli, aký druh šteniatka dostanete. Niekedy vyzerali ako líšky, niekedy ako psy, niekedy ako vlčiky, niekedy ako niečo medzi. Bol z biednych pomerov, chudák Phip. Ale ani nezbohatol, ani nezostal chudobný, nebol nič, lebo ho poslali do väzenia. Nepáčilo sa im, že predáva psy na ulici. Aj sesternica Ruby podnikala. Používala na to posteľ v izbe môjho otca. Vošla, vyšla a ukázala za hrst' hotovosti. „Ľahulinké,“ tvrdila. Klamala.

Môj otec bol farbiar látok a mával fialové končeky prstov. Pokožku na končekoch aj pokožku pod nechtami. Ako keby mu všetka krv stiekla do končekov prstov vo chvíli, keď sfialovejú, tesne predtým, ako zbelejú a odpadnú. Phip to takto občas robieval so šteňacími chvostami. Obkrútil ich gumkami. Červené, fialové, biele, ovisnuté, odpadli. Chvostíky na zemi. Zato môj otec sa skláňal nad sudmi s fialovou farbou a vdychoval fialové čiastočky – tuším tak sa volajú – celý deň. Domov chodieval s fialovými škvrnkami okolo úst aj na krku. Mal fialové pehy. Celý deň sa skláňal nad sudom s látkou v rukách a hneď po príchode domov sa naklonil nad výlevku. Niečo z tej fialovej sa z neho zmylo a stieklo do odvodu. Niečo zostalo na koži. Zásadne na končekoch prstov. A ešte v pľúcach, kam fialovú stále nasával. Častice stúpajú

hore. Keď niečo nevidíte, ešte to neznamená, že to tam nie je. Ohnutý chrbát, fľakaté prsty, fľakaté pľúca a môjmu otcovi tá robota šla a bol na ňu hrdý, chodieval domov a hovorieval mi, že zafarbil látku a predala sa za vrece peňazí nejakej bohatej suke princezničke, ktorá túži mať sýtu farbu na plášti – ibaže on nikdy nehovoril o bohatej suke princezničke, tak ju volám len ja. Sám bol bez výnimky úctivý a ja som mala stále na jazyku otázku: Ak to kupujú za toľké peniaze, prečo ty zarábaš tak málo? Ale nikdy som mu ju nepoložila.

Domov nosieval ústrižky a ukazoval mi, ako sa šije. Ukazoval mi, ako sa tká. „Nieže dopadneš ako Phip alebo Ruby. Nepredávaj psy na ulici. Nemaľuj si pery, ak nechceš. Nájdi si svoju cestu,“ často mi opakoval. Nájdi si svoju cestu. Tie slová nedávajú veľký zmysel, ani keď sa nad nimi človek tuho zamyslí, začnú dávať zmysel až po dlhom čase a poriadnom uvažovaní, ale nie priamo, ako keby sa ten zmysel potĺkal niekde na okraji mozgu a nie uprostred. Nájdi si svoju cestu. Vždy som to takto mala v hlave a nevedela som, čo to znamená, ale potom som to zistila.

Ako malej sa mi zapáčili krosná. Veľmi skoro som sa naučila tkať a skoro stále som len tkala. Vysvetlil mi základy a ďalšie veci som sa už doučila sama, stále som sa k tkaniu vracala a bola som ohromená sama sebou. Dokončila som plátno a rozložila ho na dlážku. Zastala som si nad ním a pomyslela si: Boháča! Nebolo tu a odrazu tu je. Zakaždým mi to pripadalo ako zázrak. Dívala som sa na kľbká priadze na hromade pri krosnách, na všetky tie vlákna, a pomyslela som si: Boháča! Najskôr sú to len také vlákna a potom toto všetko dohromady. Celá vec. Niečo, čo vzniklo z niečoho iného. Ja som to premenila. Metamorfóza je umelecký výkon. Nachádzala som v nej hrdosť.

A ukázalo sa, že ohromená nie som iba ja. Občas sa u mňa zastavili susedia zo štvrte, niekto doniesol nákup, niekto nejake pečivo alebo ma len tak prišiel pozrieť, či som v poriadku (nemá matku, chůďa, otec je dobrý, ale nikdy nie je doma, tak sa o mňa obávali), a aj oni to videli. A hovorili: „Fíha! No

len sa na to pozrime! Pozrimeže, čo si dokázala.“ A ja som si najskôr myslela, že sú ku mne milí, no, lebo sú to milí ľudia. Ale k milote nepatrí rozprávať o tom iným, dokonca tak, že ešte tí iní rozprávajú ďalším, akí boli užasnúť. Vtedy už človek začne veriť, že je to možno naozaj dobré.

A tak sa k nám začali hrnúť ľudia. Prichádzali sa dívať a ja som tam sedela a prijímala ich chvály. Ach, tie farby, ach, ako sa len prelínajú, ach, aké detaily, ach, veď je to ako obraz, ako živé, máš talent, bohovia ťa obdarovali, nevídané, takéto nadanie! Vlákno za vláknom, hodina za hodinou, stále som sa zlepšovala. Nájdi si svoju cestu. Toto bola moja cesta. Bola som mladá, ale moje meno sa roznieslo a nielen v našej štvrti či dedine, ale na miesta vzdialené mnoho míľ. Ľudia sa o mne všeličo dopočuli. Dopočuli sa, že som dobrá.

Dopočuli sa, že som najlepšia.

Bohatí ľudia majú okrem peňazí aj možnosti. Majú ich toľko, že si ani neuvedomujú, koľko ich je. Chudáci majú možností menej, občas úplne žiadne. Ľudia podľa mňa zabúdajú, že nejde len o peniaze. Môj otec predá fialové rúcho nejakému potentátovi a potentátovi je jasná výnimočnosť farby, celý sa nafúkne od pýchy na toľký dobrý vkus a že vyhľadal môjho otca. Rozdiel medzi nimi vníma v tom, že on si to rúcho môže dovoliť a môj otec nie. Je to istý rozdiel, ale nie kľúčový. Potentát má čas uvažovať nad tým, kam ide. Má čas hútať: Čo chcem? Ako to získam? My chudáci, nám sa ťažšie uvažuje o tom, čo chceme. Máme menej času na húťanie, viac času na starosti. Viac času musíme venovať výrobe dostatočného množstva fialových látok, nech máme dosť peňazí na jedlo a strechu nad hlavou. Okrem toho, ak človek priveľa premýšľa nad tým, čo vlastne chce, pohltí ho to. Bohatý sa nemusí toľko trápiť nad tým, ako predať dosť šteniatok zo škatule v uličke a či za to nepôjde do väzenia. Bohatý sa nemusí toľko trápiť, či sa priveľa nehrbí nad sudom a nekriví si chrbát aj vtedy, keď už nie je nad sudom. Bohatý sa nemusí toľko trápiť pre strechu nad hlavou, pre svetre, pre chlieb a podobné otázky.

Bola som pozorná, bdelá, poznala som možnosti, čo to je mať ich a čo to je nemať ich, vedela som, že by som ich rada mala. Jedna možnosť, ako sa dostať k možnostiam, je v niečom vyniknúť, vyniknúť nad všetkých ostatných. Takže som každý deň sedávala za krosnami, hoci občas to bolo to posledné miesto, kde by som chcela byť, ale aj tak som tam sedela, lebo som vedela, že je to jediná cesta k výnimočnosti: zlepšovať sa, stále cvičiť.

Videla som, ako moji známi dospievajú k hraniciam svojich možností. Znovu a znovu. Akoby deti, s ktorými som vyrástla, mojich kamarátov zo štvrte, z dediny odrazu obklopili náhle vybudované múry, vysoké, hladké, biele múry, a oni kráčali popri nich, žili svoj život a naraz bum! Narazili. No múr sa nedal preliezť ani obísť, bola to slepá ulica. Orol, Ben-Ben, Paulo šli do väzenia. Kevina zabili policajti. Korenička a Henrietta zahynuli tým istým spôsobom. Alme preskočilo, pretože stále pila zo studne, o ktorej sme všetci vedeli, že je otrávená, ale ona z nej aj tak pila, pretože to jednoducho odjakživa robila a nič ju nepresvedčilo o opak. Gloria ochorela a doktori povedali: Vyliečime ťa, ale za toľko a za toľko. Ona toľko a toľko nemala. Zomrela. Sylvia stále rozprávala, že je unavená. „Je únavné byť chudobný,“ hovorila a jedného dňa zrazu odišla na večnosť. Občas, keď sa všetko pokazí, keď už niet nádeje na zlepšenie, vás to zavedie práve tam. Možno tam to zaviedlo aj moju matku. Alebo tam zaviedla sama seba. Myslím k vlastnému koncu.

Ja som sa pokúšala zabrániť veľkému bielemu múru, aby mi vstúpil do života. A zistila som, že nejde iba o to byť v niečom najlepšia, tá absolútne najlepšia, ale aj o to, aby som tak rozprávala, aby som to vedela, priznávala sa k tomu a hovorila to. Vedela som to. Vedela som o sebe, že som najlepšia. A aj som to hovorila. Hrdo.

„Toto je najúžasnejší výtvor, aký sme kedy videli,“ vraveli mi ľudia.

„Ďakujem. Ani ja som nikdy nič krajšie nevidela,“ odvetila som. S vďačnosťou, áno, a tiež s vedomím, že to viem. A čo viete, to povedzte.

Raz ktosi zašepkal: „Určite si sa to naučila od samotnej Minervy.“

Omyl. Naučila som sa to od otca a ešte od seba. Popravde, vedela som viac, ako by som sa bola naučila od Minervy.

Vtedy som sa zamyslela, prečo to vlastne nehovorím nahlas. V tomto svete sa človek nedostane na výslnie, ak sa k svojej schopnosti nedokáže priznať. Neprelezie ten hladký múr, ak nevyštartuje za tým, v čom je dobrý, ak sa za tým nepustí zo všetkých síl. A ešte aj potom môžu vyrásť iné múry.

Tak som to začala hovoriť nahlas. „Učila som sa to sama a tkám lepšie ako bohyňa krosien. Hocikedy by som Minervu dokázala v tkaní prekonať. Nech len príde a skúsi si to.“ Znelo mi to dobre. „Pod' sem dole za mnou a uvidíme, ktorá z nás je najlepšia,“ vyzývala som ju. Bohovia majú veľkú moc, ale nejakú moc máme aj my. Máme jej viac, než by sme si podľa nich mali priznať.

Jedna staršia žena s uzlom sivých vlasov a s lícami ovisnutými ako tenko nakrájané mäso mala toľkú drzosť povedať mi, nech to nepreháňam. „Stačí, že si najlepšia vo svete, ktorý poznáš,“ karhala ma. „Nemusíš sa porovnávať s bohmi.“ A poznamenala niečo o tom, že pýcha peklom dýcha, že by som mala slová o víťazstve nad Minervou odvolať. A že by som sa jej mala ospravedlniť.

Staré ženy si myslia, že všetko vedia. Vojde si do môjho bytu, díva sa, ako tkám, díva sa, čo som utkala, a myslí si, že mi môže rozkazovať. Nie. Má šťastie, že som jej nevrátila, lebo to som mala sto chutí urobiť. Ľudia vám stále len rozkazujú, čo smiete, čo nesmiete, čo nikdy neskúsate alebo by ste nemali skúšať. Vystrašené stareny! „Si už stará,“ odvrkla som jej. „Si už stará a roky ti ubrali z rozumu. Ja som si od teba radu nepýtala. Rady si dávam sama. Som sebaistá a tebe sa to ťažko počúva. Stojím si za svojimi slovami. Nech len Minerva príde a skúsi si to so mnou.“

„Nech sa stane,“ povedala starena a ukázalo sa, že v skutočnosti je Minerva. Ostatní ľudkovia v miestnosti sa jej klaňali, lapali po dychu a chytali sa za srdcia. Ja nie. Ja som stála vystretá, s priamym pohľadom. Lebo ja nezvyknem ustupo-